A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2016. február 25.*

„Előzetes döntéshozatal — 80/987/EGK irányelv — A munkáltató fizetésképtelensége esetén a munkavállalók védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítése — Hatály — Valamely harmadik állam lobogója alatt közlekedő hajó fedélzetén dolgozó tengerészek fennálló munkabér-követelései — E harmadik államban létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező munkáltató — Ugyanezen harmadik állam joga alá tartozó munkaszerződés — A munkáltató azon tagállamban megállapított fizetésképtelensége, amelyben tényleges székhellyel rendelkezik — Az 1. cikk (2) bekezdése — A melléklet II. pontjának A. alpontja — A tengerészek fennálló munkabér-követeléseinek biztosítását előíró, kizárólag abban az esetben alkalmazandó nemzeti szabályozás, ha e tengerészeket magukra hagyják külföldön — A 80/987 irányelvben előírt védelmi szinttel nem azonos védelmi szint”

A C-292/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Symvoulio tis Epikrateias (államtanács, Görögország) a Bírósághoz 2014. június 13-án érkezett, 2014. május 5-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Elliniko Dimosio**

és

Stefanos Stroumpoulis,

Nikolaos Koumpanos,

Panagiotis Renieris,

Charalampos Renieris,

Ioannis Zacharias,

Dimitrios Lazarou,

Apostolos Chatzisotiriou között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen, a harmadik tanács elnöke, a negyedik tanács elnökeként eljárva, J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal (előadó) és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

* Az eljárás nyelve: görög.

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a görög kormány képviseletében X. Basakou, I. Kotsoni és K. Georgiadis, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: B. Tidore avvocato dello Stato,

– az Európai Bizottság képviseletében M. Patakia és J. Enegren, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2015. szeptember 24-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a munkáltató fizetésképtelensége esetén a munkavállalók védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1980. október 20-i 80/987/EGK tanácsi irányelv (HL L 283., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 217. o.) értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az Elliniko Dimosio (görög állam) és S. Stroumpoulis, N. Koumpanos, P. és C. Renieris, I. Zacharias, D. Lazarou, valamint A. Chatzisotiriou között azon kár tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő, amelyet ez utóbbiak állításuk szerint azért szenvedtek el, mert a 80/987 irányelvet helytelenül ültették át a nemzeti jogba.

Jogi háttér

Az UNCLOS

3 Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Montego Bay-ben 1982. december 10-én aláírt és 1994. november 16-án hatályba lépő tengerjogi egyezményét (a továbbiakban: UNCLOS) a Máltai Köztársaság 1993. május 20-án, a Görög Köztársaság pedig 1995. július 21-én ratifikálta, és az Európai Közösség nevében az Egyesült Nemzetek Szervezete 1982. december 10-i tengerjogi egyezményének és az egyezmény XI. részének végrehajtásáról szóló, 1994. július 28-i megállapodásnak az Európai Közösség általi megkötéséről szóló, 1998. március 23-i 98/392/EK tanácsi határozat (HL L 179., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 4. fejezet, 3. kötet, 260. o.) hagyta jóvá.

4 Az UNCLOS 91. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Minden állam megállapítja azokat a feltételeket, amelyek alapján a hajó nemzeti hovatartozását megadja, területén a hajókat lajstromozza, valamint megadja a jogot a lobogója alatt történő hajózáshoz. A hajók azon állam nemzetiségével rendelkeznek, amely állam lobogóját joguk van használni. Az állam és a hajók között valóságos kapcsolatnak kell fennállnia.”

5 Az UNCLOS „A hajók jogállása” című 92. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„Hajó csak egy állam lobogója alatt közlekedhet, kivéve a nemzetközi szerződésekben vagy az ezen egyezményben kifejezetten meghatározott kivételes eseteket, és a nyílt tengeren ezen állam kizárólagos joghatósága alatt áll. [...]”

6 Az UNCLOS „A lobogó szerinti állam kötelezettségei” című 94. cikke értelmében:

„(1) Minden állam ténylegesen gyakorolja joghatóságát a lobogója alatt hajózó hajók tekintetében igazgatási, műszaki és szociális kérdéseket illetően.

(2) Minden állam különösen:

[…]

b) belső joga szerint vállalja a joghatóságot minden lobogója alatt közlekedő hajó, annak parancsnoka, tisztjei és személyzete felett a hajót érintő igazgatási, műszaki és szociális kérdések tekintetében.

[...]”

A Római Egyezmény

7 A szerződéses kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 1980. június 19-én Rómában aláírásra megnyitott egyezmény (HL 1980. L 266., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: HL 2005. C 169., 10. o.; a továbbiakban: Római Egyezmény) 3. cikkének (1) bekezdése ekképpen rendelkezik:

„A szerződésre a felek által választott jog az irányadó. [...]”

8 A Római Egyezmény 6. cikke a következőt írja elő:

„(1) A 3. cikk rendelkezései ellenére, munkaszerződés esetében a felek jogválasztása nem eredményezheti azt, hogy a munkavállalót megfosztják az azon jog kötelező szabályai által biztosított védelemtől, amely jogválasztás hiányában a (2) bekezdés alapján alkalmazandó lenne.

(2) A 4. cikk rendelkezései ellenére, a 3. cikk szerinti jogválasztás hiányában a munkaszerződésre az alábbiak az irányadóak:

a) azon ország joga, ahol a munkavállaló a szerződés teljesítéseként rendszerint a munkáját végzi, még ha ideiglenesen egy másik országban is foglalkoztatják; vagy

b) ha a munkavállaló munkáját rendszerint nem egy és ugyanazon országban végzi, úgy azon telephely szerinti ország joga, ahol a munkavállalót alkalmazták [helyesen: alkalmazásba vették],

kivéve, amennyiben a körülmények összessége arra utal, hogy a szerződés egy másik országgal szorosabb kapcsolatban áll, amely esetben a szerződésre e másik ország joga az irányadó.”

9 Az említett egyezmény „A szerződésre alkalmazandó jog hatálya” című 10. cikkének (1) bekezdése ekképpen rendelkezik:

„Az ezen egyezmény 3–6. és 12. cikke alapján a szerződésre alkalmazandó jog különösen az alábbiakra irányadó:

a) értelmezés;

b) a szerződéssel létrehozott kötelezettségek teljesítése;

c) a saját eljárási joga által a bíróságra ruházott hatáskörön belül, a teljes vagy részleges nem teljesítésből eredő szerződésszegés következményei, beleértve a károk felmérését is, amennyiben arra a jogszabályok irányadóak;

d) a kötelezettségek megszűnésének különböző módjai, valamint az elévülés és a határidő lejártához fűződő jogvesztés;

e) a szerződés semmisségének következményei.”

A 80/987 irányelv

10 Tekintettel az alapeljárás tényállásának időpontjára, hivatkozni kell – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság helyesen jegyezte meg – a 80/987 irányelvnek a 2002. szeptember 23-i 2002/74/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 270., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 261. o.) által eszközölt módosítások előtti változatának a rendelkezéseire. A 80/987 irányelvet időközben hatályon kívül helyezte, illetve annak helyébe lépett a munkáltató fizetésképtelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló, 2008. október 22-i 2008/94/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 283., 36. o.).

11 A 80/987 irányelv első, második, harmadik és negyedik preambulumbekezdése így szólt:

„mivel a munkáltató fizetésképtelensége esetén szükséges a munkavállalók védelme, különösen a fennálló követelések kifizetésének biztosítása érdekében, mindeközben figyelembe véve a Közösségen belüli kiegyensúlyozott gazdasági és szociális fejlődés szükségességét;

mivel a munkavállalók védelmének mértékét illetően a tagállamok között továbbra is maradnak különbségek ezen a területen; mivel törekedni kell e különbségek csökkentésére, amelyek közvetlen hatással lehetnek a közös piac működésére;

mivel ezért elő kell segíteni e területen a jogszabályok közelítését a Szerződés 117. cikkében megállapított fejlődés fenntartása mellett;

mivel földrajzi helyzete és a terület jelenlegi foglalkoztatási struktúrája miatt Grönland munkaerőpiaca alapvetően különbözik a Közösség más területeinek munkaerőpiacától”.

12 Ezen irányelv 1. cikke a következőket írta elő:

„(1) Ezen irányelvet a munkaszerződésből vagy munkaviszonyból származó, a 2. cikk (1) bekezdésének értelmében fizetésképtelen munkáltatókkal szembeni munkavállalói követelések esetén kell alkalmazni.

(2) A tagállamok ezen irányelv hatályából kivételes esetekben kizárhatják a munkavállalók bizonyos kategóriáinak követeléseit a munkavállalók munkaszerződésének vagy munkaviszonyának sajátos jellege miatt, vagy egyéb garanciák olyan formáinak fennállása esetén, amelyek a munkavállalónak az ezen irányelvből származó védelemmel azonos védelmet nyújtanak.

Az első albekezdésben említett munkavállalók kategóriáinak jegyzékét a melléklet tartalmazza.

(3) Ezen irányelv hatálya nem terjed ki Grönlandra. E terület foglalkoztatási szerkezetének fejlődése esetén e kivételt felülvizsgálják.”

13 Az említett irányelv mellékletének II. pontjában szereplő jegyzék a „Más garanciaformákkal rendelkező munkavállalók[ra]” vonatkozott. Ami a Görög Köztársaságot illeti, e jegyzék a „Tengerjáró hajók legénység[ét]” foglalta magában.

14 A 80/987 irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezett:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában fizetésképtelen a munkáltató,

a) ha az érintett tagállam törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései szerint a hitelezők követeléseinek együttes kielégítése céljából kérelmezték a munkáltató vagyonára folytatott eljárás megkezdését, és ez lehetővé teszi az 1. cikk (1) bekezdésében említett követelések figyelembevételét, továbbá

b) ha az említett törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések szerinti illetékes hatóság

– vagy elhatározta az eljárás megkezdését,

– vagy megállapította, hogy a munkáltató vállalkozása vagy üzeme végleg megszűnt, és a rendelkezésre álló vagyontömeg nem elegendő az eljárás megkezdésének biztosítására.

(2) Az irányelv nem sérti az egyes tagállamok jogszabályaiban szereplő munkavállaló, munkáltató, díjazás [...] kifejezések meghatározásait.”

15 Ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése ekként rendelkezett: „[a] tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy [...] garanciaintézetek biztosítsák a munkavállalók munkaszerződésből vagy munkaviszonyokból származó olyan fennálló követeléseinek a kielégítését, amelyek egy meghatározott időpont előtti időszak díjazását érintik”.

16 Az említett irányelv 5. cikkének értelmében:

„A tagállamok meghatározzák a garanciaintézetek felépítésének, finanszírozásának és működésének részletes szabályait, különös tekintettel a következő alapelvekre:

[…]

b) a munkáltatók hozzájárulnak a finanszírozásához, kivéve ha azt teljes mértékben az állami hatóságok biztosítják;

c) a garanciaintézetek fizetési kötelezettségei függetlenek a finanszírozáshoz történő hozzájárulás kötelezettségének teljesítésétől.”

A görög jog

17 Az 1836/1989 törvény és az e törvény rendelkezéseinek végrehajtása céljából kibocsátott 1/1990. köztársasági elnöki rendelet (FEK A’ 1) a 80/987 irányelv átültetésének biztosítására irányul.

18 A pireuszi kikötő üzemeltetőjére vonatkozó jogi szabályozást kiegészítő és módosító 1220/1981. törvény (FEK A’ 296) 29. cikke ekképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben görög lobogó alatt közlekedő vagy a tengerészek nyugdíjalapjával [Naftiko Apomachiko Tameio] szerződéses jogviszonyban álló külföldi hajókon szolgálatot teljesítő görög tengerészeket hagynak magukra külföldön, és ha a hajó tulajdonosa nem tartja tiszteletben a bérek, illetve az élelmezés területén alkalmazandó rendelkezéseket:

a) a tengerészek nyugdíjalapja a »Betegség és Munkanélküliség alapjából« legfeljebb háromhavi munkabérnek megfelelő összeget folyósít a kollektív megállapodásokban meghatározott késedelmes alapbérek és járadékok terhére;

b) a kedvezményezettek hazatéréséről a Tengerészotthon az alkalmazandó rendelkezéseknek megfelelően az utazási költségek kisebb jelentőségű tételei folyósítása révén gondoskodik.

[…]

(2) Az előző bekezdésben előírt eljárás nem kötelező azon tengerészre nézve, aki dönthet a szerződése fenntartása mellett, de ha megkapta a hazatérési költségeket, vagy elfogadta a felajánlott jegyet, a tengerész-munkaszerződés a törvény erejénél fogva megszűnik »azon oknál fogva, hogy a hajó tulajdonosa magára hagyta a tengerészt külföldön« [...]

[…]

(5) Az (1) bekezdésben előírt ellátás folyósítása a munkaviszonyból következő, vonatkozó követelések megszűnésével jár; az esetlegesen fennmaradó összeget a kedvezményezettek részére a munkáltatójuk, illetve a vele együttesen felelősek fizetik meg.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

19 1994. július 14-én az alapeljárás alperesei, akik Görögországban lakó görög tengerészek, szerződéseket kötöttek Pireuszban (Görögország) a la valettai (Málta) székhelyű Panagia Malta Ltd-vel (a továbbiakban: Panagia Malta), amely szerződések értelmében máltai lobogó alatt közlekedő, az említett társaság tulajdonában lévő tengeri körutazást végző hajókon való munkavégzésre alkalmazták őket. E szerződések tartalmaztak egy kikötést, amelynek értelmében e tengerészek a máltai jog alá tartoztak.

20 E hajót noha lefoglalás miatt 1992 szeptembere óta feltartóztatták a pireuszi kikötőben, 1994 nyarán bérbe kívánták adni. Mivel az alapeljárás alperesei nem kapták meg a díjazásukat az alkalmazásukat követő időszak során – amely időszak alatt a szóban forgó hajón maradtak az említett, végül meg nem valósult bérbeadásra várva –, 1994. december 15-én felmondták a fent említett szerződésüket.

21 1636/1995 marasztaló ítéletével a Monomeles Protodikeio Peireos (pireuszi elsőfokú egyesbíróság) arra kötelezte a Panagia Maltát, hogy az alapeljárás alpereseinek fizesse meg a díjazásuknak, a hajón való élelmezésük költségeinek, a szabadságok alatt folyósított juttatásoknak, valamint az elbocsátásuk esetén fizetett juttatásoknak megfelelő, kamatokkal növelt összegeket.

22 Újabb lefoglalások folytán az érintett hajót 1995. június 7-én árverésen eladták. Ugyanezen év során a Panagia Maltát a Polymeles Protodikeio Peireos (pireuszi elsőfokú bíróság) fizetésképtelenné nyilvánította. Noha az alapeljárás alperesei bejelentették a követeléseiket, további pénzzé tehető vagyon hiányában az említett fizetésképtelenségi eljárás keretében semmilyen kifizetésben nem részesülhettek.

23 Ekkor az alapeljárás alperesei a munkavállalók foglalkoztatási ügynökségéhez (Organismos Apascholisis Ergatikou Dynamikou) fordultak annak érdekében, hogy munkavállalói védelemben részesüljenek a munkáltató fizetésképtelensége ellen. E védelmet megtagadták tőlük, mivel egyéb formában megtestesülő garanciákban részesülő tengerészekként nem tartoztak sem a 80/987 irányelv, sem az 1/1990 köztársasági elnöki rendelet hatálya alá.

24 1999. október 11-én az alapeljárás alperesei keresetet indítottak a Diokitiko Protodikeio Athinon (athéni elsőfokú közigazgatási bíróság) előtt a görög állam felelősségének megállapítása érdekében, mivel ez utóbbi a tengerjáró hajók legénységei számára nem biztosított hozzáférést valamely garanciaintézethez, vagy ennek hiányában nem biztosított számukra az említett irányelvből eredővel azonos védelmet.

25 Mivel az említett bíróság a keresetüket elutasította, az alapeljárás alperesei fellebbezéssel éltek e határozat ellen. 1063/2005 ítéletével a Dioikitiko Efeteio Athinon (athéni közigazgatási fellebbviteli bíróság) hatályon kívül helyezte az említett határozatot, úgy ítélve meg egyfelől, hogy a jelen esetben a 80/987 irányelvet kell alkalmazni, mivel a Panagia Malta Görögországban végzett vállalkozói tevékenységet, amely országban a tényleges székhelye volt, és hogy a szóban forgó hajónak ún. olcsó lobogója volt. Másfelől, a fellebbviteli bíróság úgy ítélte meg, hogy a 80/987 irányelv nemzeti jogba való átültetésekor a görög állam helytelenül járt el azáltal, hogy nem biztosította az olyan munkavállalóknak, mint amilyenek az alapeljárás alperesei, az ezen irányelvben előírt védelmet. Ez utóbbi tekintetben a bíróság többek között megállapította, hogy ellentétben azzal, hogy mit követelt az említett irányelv 1. cikkének (2) bekezdése, az 1220/1981 törvény 29. cikke nem nyújtott az érintetteknek az ugyanezen irányelvből eredő védelemmel azonos védelmet.

26 A görög állam felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az említett ítélettel szemben a Symvoulio tis Epikrateias (államtanács) előtt.

27 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy e felülvizsgálati kérelem az uniós jog értelmezésével kapcsolatos kérdéseket vet fel. E tekintetben különösen az UNCLOS 91., 92. és 94. cikkére utal, illetve azon nemzetközi szokásjogra, amelyet e rendelkezések tükröznek, valamint a Poulsen és Diva Navigation ítéletre (C-286/90, EU:C:1992:453), amelyben a Bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy a nemzetközi jog értelmében valamely hajónak főszabály szerint csupán egy nemzetisége van, tudniillik azon államé, amelyben bejegyezték, így valamely tagállam nem kezelheti a saját lobogója alatt közlekedő hajóként azt a hajót, amelyet valamely harmadik államban már bejegyeztek, arra hivatkozva, hogy e hajónak valóságos kapcsolata van e tagállammal.

28 Ilyen körülmények között a Symvoulio tis Epikrateias (államtanács) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdéseket terjeszti előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1) A 80/987 irányelv rendelkezéseinek értelmében az ezen irányelvben biztosított védelemben részesülnek-e valamely tagállamnak az Európai Unión kívüli harmadik ország lobogója alatt közlekedő hajón szolgálatot teljesítő tengerészei az olyan hajózási társasággal szemben fennálló követeléseik tekintetében, amely a harmadik ország területén rendelkezik székhellyel, ugyanakkor tényleges székhelye a szóban forgó tagállam területén található, és amelyet éppen a tényleges székhelyének elhelyezkedésére figyelemmel nyilvánított fizetésképtelennek a tagállami bíróság a saját jogszabályai alapján, tekintettel az említett irányelvvel elérni kívánt célkitűzésre, és attól függetlenül , hogy a munkaszerződésekre a harmadik ország joga az irányadó, továbbá hogy a tagállam nem tud a nem a saját jogrendje hatálya alá tartozó hajótulajdonostól hozzájárulást szerezni a garanciaintézetek finanszírozásához?

2) A 80/987 irányelv rendelkezései értelmében [az ezen irányelvből eredővel] azonos védelemnek minősül-e az, ha a tengerészek nyugdíjalapja az 1220/1981 törvény 29. cikkében előírtak szerint az alapbérekre és a juttatásokra vonatkozó kollektív szerződéseknek megfelelően megállapított, legfeljebb három havi bérnek megfelelő összeget fizet ki a görög lobogó alatt közlekedő vagy a

tengerészek e nyugdíjalapjával szerződéses jogviszonyban álló külföldi hajók fedélzetén alkalmazott görög tengerészeknek az e cikkben előírt esetben, azaz kizárólag akkor, ha e tengerészeket külföldön magukra hagyják?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

29 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 80/987 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy – ezen irányelv 1. cikke (2) bekezdésének esetleges alkalmazásának kikötésével – azoknak a tengerészeknek, akik valamely tagállam lakosai, és akikkel ebben a tagállamban szerződött valamely harmadik államban létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező olyan társaság, amelynek azonban a tényleges székhelye az említett tagállamban található, abból a célból, hogy munkavállalókként dolgozzanak az e társaság tulajdonában lévő és az említett harmadik állam lobogója alatt közlekedő, tengeri körutazást végző hajó fedélzetén olyan munkaszerződés alapján, amely ugyanezen harmadik állam jogát jelöli ki alkalmazandó jogként, lehetővé kell tenni, hogy miután az említett társaságot az érintett tagállam bírósága fizetésképtelennek nyilvánította ez utóbbi tagállam joga szerint, az ugyanezen társasággal szemben fennálló munkabér-követeléseiket illetően az említett irányelv által előírt védelemben részesüljenek.

30 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a 80/987 irányelv szociális célja arra irányul, hogy valamennyi munkavállaló számára minimális szintű uniós védelmet biztosítson a munkáltató fizetésképtelensége esetén a munkaszerződésből vagy munkaviszonyokból származó olyan fennálló követelések kielégítése révén, amelyek egy meghatározott időpont előtti időszak díjazását érintik (lásd különösen: Maso és társai ítélet, C-373/95, EU:C:1997:353, 56. pont; Walcher-ítélet, C-201/01, EU:C:2003:450, 38. pont; Tümer-ítélet, C-311/13, EU:C:2014:2337, 42. pont). Ebben az összefüggésben a Bíróság már többször hangsúlyozta, hogy a munkabér-követelések jellegüknél fogva nagy jelentőségűek az érintettek szempontjából (lásd különösen: Visciano-ítélet, C-69/08, EU:C:2009:468, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

31 E tekintetben a 80/987 irányelv többek között speciális garanciákat ír elő az ilyen fennálló követelések kifizetésének biztosítására (lásd: Francovich és társai ítélet, C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428, 3. pont).

32 Ami az említett garanciák kedvezményezettjeinek meghatározását illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a 80/987 irányelvet annak 1. cikke (1) bekezdésének értelmében a munkaszerződésből vagy munkaviszonyból származó, a 2. cikk (1) bekezdésének értelmében fizetésképtelen munkáltatókkal szembeni munkavállalói követelések esetén kell alkalmazni. Ezen irányelv 2. cikkének (2) bekezdése a nemzeti jogra hivatkozik a „munkavállaló” és a „munkáltató” fogalmak meghatározása tekintetében. Végül az említett 1. cikk (2) bekezdésének értelmében a tagállamok az említett irányelv hatálya alól kivételes esetekben és bizonyos feltételek mellett kizárhatják a munkavállalók bizonyos, az irányelv mellékletében felsorolt kategóriáit (Francovich és társai ítélet, C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428, 13. pont).

33 Amint azt a Bíróság megítélte, e rendelkezésekből az következik, hogy valamely személy a 80/987 irányelv hatálya alá tartozik, egyfelől, ha munkavállalónak minősül a nemzeti jog alapján, illetve nem tartozik az ezen irányelv 1. cikke (2) bekezdésében meghatározott valamely kizárási ok alá, másfelől, ha e személy munkáltatója az említett irányelv 2. cikke értelmében véve fizetésképtelen (lásd ebben az értelemben: Francovich és társai ítélet, C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428, 14. pont).

34 Ez utóbbi feltételt illetően a 80/987 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének megszövegezéséből következik, hogy az ilyen „fizetésképtelenséghez” az kell először is, hogy az érintett tagállam törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései olyan eljárásról rendelkezzenek, amely a munkáltató vagyonára irányul, és

amely célja a hitelezők követeléseinek együttes kielégítése, másodszor az, hogy ezen eljárás keretében figyelembe lehessen venni a munkavállalóknak a munkaszerződésekből vagy a munkaviszonyokból származó követeléseit, harmadszor az, hogy az eljárás megindítását kérelmezzék, és negyedszer az, hogy a fent említett nemzeti rendelkezések szerint illetékes hatóság vagy határozzon az eljárás megkezdéséről, vagy állapítsa meg, hogy a munkáltató vállalkozása vagy üzeme végleg megszűnt, valamint hogy a rendelkezésre álló vagyontömeg nem elegendő az eljárás megkezdésének biztosítására (lásd: Francovich-ítélet, C-479/93, EU:C:1995:372, 18. pont).

35 Egyébiránt a munkavállalói minőséget illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a 80/987 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének első albekezdését az említett irányelvnek a jelen ítélet 30. pontjában hivatkozott szociális céljára tekintettel kell értelmezni, amely folytán a tagállamok nem határozhatják meg szabadon a „munkavállaló” fogalmát úgy, hogy veszélyeztessék ezt a célt, és hogy az e tekintetben rendelkezésükre álló mérlegelési mozgásteret az említett szociális cél behatárolja, amelyet kötelesek tiszteletben tartani (Tümer-ítélet, C-311/13, EU:C:2014:2337, 42. és 43. pont).

36 Ami az alapügyet illeti, meg kell jegyezni egyfelől, hogy nem vitatott, hogy a szerződéssel alkalmazott olyan tengerészek, mint akikről az alapügyben szó van, a görög jog szerint munkavállalók.

37 Másfelől kitűnik az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, hogy a Panagia Malta fizetésképtelenségét egy görög bíróság által hozott ítélet állapította meg. Az említett határozat arról is tanúskodik, hogy noha az alapeljárás alpereseinek munkabér-követeléseit az említett fizetésképtelenséghez vezető eljárás keretében bejelentették, azokat pénzzé tehető vagyoni elemek hiányában nem lehetett kielégíteni.

38 A fentiekre tekintettel nem vitatott, hogy – annak kikötésével, hogy ellenőrizni kell, és ez a második előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tárgya, hogy az olyan munkavállalók, mint az alapeljárás alperesei, nincsenek-e kizárva a 80/987 irányelv hatálya alól olyan munkavállalókként, akik ezen irányelv 1. cikke (2) bekezdésének értelmében egyéb garanciaforma kedvezményezettjei – a jelen ítélet 33. pontjában hivatkozott két másik feltétel, amelyekhez a 80/987 irányelv az általa biztosított védelem kedvezményezettjeként való minősítést köti, a jelen esetben teljesül, így az ilyen munkavállalóknak főszabály szerint lehetővé kell tenni, hogy részesüljenek ebből a védelemből.

39 Ellentétben azzal, amit az Európai Bizottság állított, a 80/987 irányelv által előírt munkabér-követelések garanciáját alkalmazni kell függetlenül attól, hogy egyébiránt a hajót, amelyen az alapeljárás alpereseinek dolgozniuk kellett volna, végül mely tengervizekre (parti tengerre, illetve valamely tagállam vagy harmadik állam kizárólagos gazdasági övezetébe, vagy pedig nyílt tengerre) vitték volna hajózni.

40 Az említett intézmény tévesen véli úgy, hogy a Mosbæk-ítéletből (C-117/96, EU:C:1997:415), valamint az Everson és Barrass ítéletből (C-198/98, EU:C:1999:617) arra a következtetésre lehet jutni, hogy ez a garancia csupán azzal a feltétellel illetheti meg az olyan helyzetben lévő munkavállalókat, mint amilyenben az alapeljárás alperesei vannak, hogy tevékenységüket görög területen végzik.

41 Ugyanis az előbbi ítéletben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az olyan munkáltató fizetésképtelensége esetén, aki másik tagállamban rendelkezik székhellyel, mint amelynek területén a munkavállaló lakik, és munkavégzési tevékenységét kifejti, az említett munkavállaló munkabér-követelésének kifizetésére illetékes garanciaintézet főszabály szerint a munkáltató letelepedésének helye szerinti intézet, amelynek finanszírozásához a munkáltató általában hozzájárul (lásd ebben az értelemben: Mosbæk-ítélet, C-117/96, EU:C:1997:415, 24. és 25. pont). Az utóbbi ítéletben pedig a Bíróság pontosította, hogy mindazonáltal más a helyzet akkor, ha a munkáltató különböző tagállamokban több telephellyel rendelkezik, amely esetben az illetékes garanciaintézet meghatározása érdekében a letelepedési helyen kívül, kiegészítő szempontként hivatkozni kell a munkavállalók munkavégzési helyére is (Everson és Barrass ítélet, C-198/98, EU:C:1999:617, 22. és 23. pont).

42 Márpedig meg kell állapítani, hogy e két ítélet, amely olyan helyzetekre vonatkozik, amelyekben két tagállam garanciaintézetei *a priori* illetékesnek tűntek a munkavállalók fennálló munkabér-követelései kifizetésének biztosítására, nem olyan jellegű, amely alátámasztaná a Bizottság által képviselt álláspontot. A Bíróság által az említett ítéletekben adott válaszok ugyanis egyáltalán nem jelzik előre, hogy amennyiben az egyik tagállamban tényleges székhellyel rendelkező munkáltató e tagállamban lakó munkavállalókat szerződtetett arra, hogy munkavállalói tevékenységet végezzenek valamely hajón, azon fennálló munkabér-követeléseket, amelyekkel adott esetben az említett munkavállalók e munkáltatóval szemben rendelkeznek, ha ez utóbbi fizetésképtelenné válik, megilleti-e a 80/987 irányelv által előírt védelem. Ezen ítélkezési gyakorlatból konkrétabban egyáltalán nem következik, hogy az említett védelmet korlátozni kellene az említett tengeri területek nemzetközi jog szerinti státuszától függően.

43 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság által megfogalmazott felvetésekre válaszul pontosítani kell, hogy a jelen ítélet 38. pontjában szereplő értékelést nem befolyásolhatja egyik olyan sajátosság sem, amelyet e bíróság a kérdésében említett, így sem az, hogy az alapeljárásban szóban forgó munkaszerződések valamely harmadik állam joga alá tartoznak, sem az a körülmény, hogy az a hajó, amelyen az alapeljárás alpereseinek dolgozniuk kellett, e harmadik állam lobogója alatt közlekedik, sem az, hogy a munkáltató létesítő okirat szerinti székhelye ugyanebben a harmadik államban van, továbbá az a körülmény sem, hogy az érintett tagállam nem követelheti meg az ilyen munkáltatótól azt, hogy járuljon hozzá a 80/987 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében említett garanciaintézet finanszírozásához.

44 Ami először is azon szerződési feltételt illeti, amelynek értelmében az alapeljárásban szóban forgó szerződések valamely harmadik állam joga alá tartoznak, meg kell jegyezni, hogy különbséget kell tenni azon kérelem között, amelyet valamely munkavállaló nyújt be a garanciaintézethez a fennálló munkabér-követelésének megfelelő összeg kifizetése érdekében, és azon kérelem között, amelyet az ilyen munkavállaló a fizetésképtelen munkáltatóval szemben nyújt be, és amely annak elérésére irányul, hogy az ilyen követeléseket elégítsék ki (lásd ebben az értelemben: Visciano-ítélet, C-69/08, EU:C:2009:468, 41. pont).

45 Amint arra a Bizottság helyesen hivatkozott, az olyan szabályozásnak, mint amilyenről az alapeljárásban szó van, tehát amely azon feltételeket szabályozza, amelyek teljesülése esetén a tagállam biztosítja a munkáltató fizetésképtelenségét követően a fennálló munkabér-követelések átvállalását, nem tárgya a munkavállaló és a munkáltató között fennálló szerződéses kapcsolat szabályozása.

46 Ebből következik, hogy – ellentétben azzal, amit a görög kormány állít – az ilyen feltételek, illetve valamely garanciaintézethez benyújtott ilyen átvállalás iránti kérelem a Római Egyezmény 10. cikke értelmében nem tartozhat a szerződési jog területére.

47 Másodszor, egyfelől azon körülményt illetően, hogy a hajó, amelyen az alapeljárás alpereseinek munkát kellett volna végezniük, valamely harmadik állam lobogója alatt közlekedett, másfelől azon tényt illetően, hogy a munkáltató létesítő okirat szerinti székhelye ugyanezen harmadik államban volt, hangsúlyozni kell először is, hogy – amint az a jelen ítélet 32. és 33. pontjában szerepel – azon feltételek, amelyek teljesüléséhez a 80/987 irányelv az általa bevezetett védelem kedvezményezettjeként való minősítést köti, lényegében az ez utóbbi munkavállalói minőségére, illetve azon körülményre vonatkoznak, hogy a munkáltató ellen a tagállamban hatályban lévő rendelkezések alkalmazása alapján a hitelezők követeléseinek együttes kielégítése iránti eljárást folytattak le.

48 Ellenben nem következik ezen irányelv rendelkezéseiből, és különösen az annak hatályát behatároló 1. cikkéből, hogy a munkáltató létesítő okirat szerinti székhelyének, vagy annak, hogy mely lobogó alatt közlekedik az a hajó, amelynek fedélzetén a munkavállalókat alkalmazzák, olyan szempontoknak kell minősülniük, amelyek alapján az említett behatárolás történik.

49 Különösképpen nem lehet helyt adni a görög kormány azon érvelésének, amely szerint a 80/987 irányelv 1. cikkének (3) bekezdéséből, amely úgy rendelkezik, hogy ezen irányelv hatálya nem terjed ki Grönlandra, az következik, hogy az említett irányelvet csupán akkor kell alkalmazni, ha olyan munkaviszonyok érintettek, amelyek az Unió területén végzett munkát foglalnak magukban, és akkor nem, ha az ilyen munkavégzésre valamely harmadik állam lobogója alatt közlekedő hajón kerül sor.

50 Ugyanis azt, hogy a 80/987 irányelv hatálya a fent említettek szerint nem terjedt ki Grönlandra, az magyarázta – amint az ezen irányelv negyedik preambulumbekezdéséből kitűnik –, hogy Grönland földrajzi helyzete és a terület foglalkoztatási struktúrája miatt Grönland munkaerőpiaca akkoriban alapvetően különbözött a Közösség más területeinek munkaerőpiacától. Ennek azonban nincs kihatása arra a kérdésre, hogy azon tengerészek helyzete, akik valamely tagállam lakosai, és akiket ez utóbbi államban egy ugyanezen tagállamban tényleges székhellyel rendelkező társaság szerződtetett azzal a céllal, hogy valamely harmadik állam lobogója alatt közlekedő hajón dolgozzanak, az említett tagállam munkaerőpiaca alá tartoznak-e.

51 Ugyanígy nem lehet helyt adni az olasz kormány által előadott azon érvelésnek, amely szerint az a körülmény, hogy a 80/987 irányelv első preambulumbekezdése a Közösségen belüli kiegyensúlyozott gazdasági és szociális fejlődés szükségességére utal, jellege folytán arra enged következtetni, hogy az ilyen munkavállalók ilyen munkáltatóval szemben fennálló munkabér-követeléseit ki kellene zárni az említett irányelv által bevezetett védelem hatálya alól. Elegendő ugyanis azt észrevételezni, hogy az alapügynek a jelen ítélet 50. pontjában ismertetett körülményeiből egyáltalán nem tűnik ki, hogy az ilyen védelem nyújtása miért ne járulna hozzá, vagy miért hagyná figyelmen kívül a kiegyensúlyozott gazdasági és szociális fejlődés célkitűzését.

52 Másodszor szintén nem lehet helyt adni a görög kormány azon felvetésének, amely szerint az a körülmény, hogy a szóban forgó hajó valamely harmadik állam lobogója alatt közlekedett, és az a tény, hogy a munkáltató létesítő okirat szerinti székhelye ugyanezen harmadik államban volt, azzal a következménnyel jár, hogy az olyan helyzet, mint amilyenről az alapügyben szó van, általánosabban véve nem tartozik az uniós jog területi hatálya alá, mivel az nem terjed ki harmadik államokra.

53 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint önmagában az a körülmény, hogy a munkavállaló a tevékenységét az Unió területén kívül gyakorolja, nem elég a munkavállalók szabad mozgására vonatkozó uniós szabályok alkalmazásának mellőzéséhez, ha a munkaviszony megőrzi az Unió területéhez való kellően szoros kötődését (lásd különösen: Bakker -ítélet, C-106/11, EU:C:2012:328, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54 Az alapügyet érintően meg kell jegyezni, hogy az alapeljárás alperesei és a munkáltatójuk közti munkaviszony az Unió területéhez különböző kötődésekkel rendelkezik. Az említett alperesek ugyanis munkaszerződést kötöttek azon tagállam területén, amelynek lakosai voltak, egy olyan munkáltatóval, amelynek fizetésképtelenségéről később az említett tagállam bírósága hozott határozatot azon okból, hogy e munkáltató ezen államban végzett vállalkozói tevékenységet, és ott rendelkezett tényleges székhellyel.

55 Márpedig ami az olyan garanciát illeti, mint amilyet a 80/987 irányelv vezet be a tagállamok terhére, és figyelembe véve különösen ezen irányelvnek a jelen ítélet 30. pontjában ismertetett szociális célját, az ilyen körülmények az érintett munkaviszonyok és az Unió területe közt fennálló kellően szoros kapcsolatot mutatják meg.

56 Harmadszor, tekintettel arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a határozatában az UNCLOS 91., 92. és 94. cikkére, valamint a Poulsen és Diva Navigation ítéletre (C-286/90, EU:C:1992:453) utalt, és mivel a görög kormány azt állította, hogy az ezen ítélkezési gyakorlat fényében értelmezett említett rendelkezésekből az következik, hogy ezeket megsértenék, ha a 80/987 irányelvet úgy kellene

értelmezni, hogy az ezen irányelv által bevezetett védelem megilleti az olyan munkavállalókat, akiket valamely harmadik államban létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező társaság alkalmaz az ugyanezen harmadik állam lobogója alatt közlekedő hajón, a következő pontosításokat kell tenni.

57 Miután a Bíróság a Poulsen és Diva Navigation ítélet 13. pontjában (C-286/90, EU:C:1992:453) emlékeztetett arra, hogy a nemzetközi jog értelmében valamely hajónak főszabály szerint csupán egy nemzetisége van, tudniillik azon államé, amelyben bejegyezték, az említett ítélet 16. pontjában úgy ítélte meg, hogy ennélfogva a valamely harmadik államban bejegyzett hajót a halászati erőforrások megóvását biztosító egyes technikai intézkedésekről szóló, 1986. október 7-i 3094/86/EGK tanácsi rendelet (HL L 288, 1. o.) 6. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazása érdekében nem lehet úgy kezelni, mint valamely tagállam nemzetiségével rendelkező hajót azon oknál fogva, hogy valóságos kapcsolata van e tagállammal.

58 Ugyanezen ítéletben a Bíróság, miután megjegyezte, hogy a legénység tevékenységére alkalmazandó jog nem e legénység tagjainak állampolgárságától függ, hanem azon államtól, ahol a hajót bejegyezték, illetve adott esetben azon tengeri övezettől, ahol e hajó található, azt is megállapította, hogy e 6. cikk (1) bekezdésének b) pontját a hajóparancsnokra és a legénység többi tagjára nem lehet azon egyetlen oknál fogva alkalmazni, hogy ők valamely tagállam állampolgárai (lásd: Poulsen és Diva Navigation ítélet, C-286/90, EU:C:1992:453, 18. és 20. pont).

59 Végül a Bíróság, miután hangsúlyozta, hogy az említett 6. cikk (1) bekezdésének b) pontját nem lehet alkalmazni valamely harmadik államban bejegyzett hajóra először is, ha nyílt vízen található, mivel az ilyen hajó ott főszabály szerint azon állam joga alá tartozik, amelyiknek lobogója alatt közlekedik, másodszor, ha valamely tagállam kizárólagos gazdasági övezetében hajózik, mivel ott a hajózás szabadságát élvezi, és harmadszor akkor sem, ha valamely tagállam parti vizein kel át, mivel ezzel a békés áthaladáshoz való jogát gyakorolja, ezzel szemben úgy ítélte meg, hogy alkalmazható e hajóra az ilyen rendelkezés, ha valamely tagállam belvizein vagy különösképpen kikötőjében található, ahol főszabály szerint ezen állam joghatósága alá tartozik (lásd: Poulsen és Diva Navigation ítélet, C-286/90, EU:C:1992:453, 22–29. pont).

60 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy a 3094/86 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja bizonyos halfajok tekintetében úgy rendelkezett, hogy még ha azokat a tagállamok szuverenitása, illetve joghatósága alá tartozó vizeken kívül is fogták ki, nem lehetett a fedélzeten tartani, átrakodni, kirakodni, szállítani, raktározni, értékesíteni, kiállítani vagy megvételre kínálni, hanem azokat nyomban vissza kellett dobni a tengerbe.

61 A 3094/86 rendelettől eltérően a 80/987 irányelv nem arra irányul, hogy a hajó fedélzetén található legénység által végzett tevékenységet – mint például a halászati erőforrások halászatát, raktározását, szállítását, kirakodását vagy értékesítését – szabályozza, hanem annak kizárólag az a célja, hogy megkövetelje minden egyes tagállamtól, hogy biztosítsák munkavállalóiknak – többek között azoknak, akiket előzőleg hajó fedélzetén alkalmaztak – a fennálló munkabér-követeléseik kifizetését, miután a munkáltatójukat e tagállamban fizetésképtelennek nyilvánították.

62 Márpedig e tekintetben nem tűnik ki, hogy a nemzetközi közjognak lennének olyan szabályai, amelyeknek az a hatásuk, hogy kizárólag azon államnak tartják fenn az ilyen garanciamechanizmus bevezetését, amelynek lobogója alatt a hajó közlekedik, kizárva – többek között – azt, hogy ezzel a lehetőséggel azon állam éljen, amelynek területén a munkáltató tevékenységeinek tényleges székhelye található, és amely munkáltatónak fizetésképtelenségét ekképpen ezen állam bírósága állapítja meg.

63 Többek között nem ez a helyzet a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott UNCLOS 92. cikkének (1) bekezdése, valamint 94. cikkének (1) bekezdése és (2) bekezdésének b) pontja esetén, vagy adott esetben az e rendelkezéseket tükröző, korábbi szokásjogi szabályok esetén.

64 Az UNCLOS 92. cikkének (1) bekezdése ugyanis arra a kizárólagos joghatóságra vonatkozik, amellyel valamely állam a lobogója alatt közlekedő hajón, „nyílt tengeren” rendelkezik.

65 Egyébiránt kitűnik az UNCLOS 94. cikkének (1) bekezdéséből és (2) bekezdésének b) pontjából, hogy minden állam ténylegesen gyakorolja joghatóságát és ellenőrzését a lobogója alatt közlekedő hajók tekintetében igazgatási, műszaki és szociális kérdéseket illetően, és hogy minden állam – különösen – gyakorolja belső joga szerint a joghatóságot minden lobogója alatt közlekedő hajó, annak parancsnoka, tisztjei és legénysége felett a hajót érintő igazgatási, műszaki és szociális kérdések tekintetében.

66 Márpedig meg kell jegyezni, hogy az olyan mechanizmus kialakítása, mint amilyet a 80/987 irányelv ír elő – amely mechanizmus értelmében valamely tagállam garanciaintézete biztosítja azon fennálló munkabér-követelések kifizetését, amellyel a korábban hajón alkalmazott tengerészek rendelkeznek az említett tagállam bírósága által fizetésképtelennek nyilvánított munkáltatójukkal szemben –, nem akadályozza meg azon államot, amelynek lobogója alatt az ilyen hajó közlekedik, abban, hogy ténylegesen gyakorolja joghatóságát e hajón vagy annak legénységén az említett hajót érintő szociális kérdések tekintetében, amint azt az UNCLOS említett rendelkezései előírják.

67 Harmadszor és azon körülményt illetően, hogy a jelen esetben a görög állam nem követelheti meg a munkáltatótól, hogy fizessen járulékokat a 80/987 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében hivatkozott garanciaalapba, mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmaz magyarázatot arra vonatkozóan, hogy mi áll az ilyen lehetőség hiányának hátterében.

68 Továbbá, kitűnik a 80/987 irányelv 5. cikkének b) pontjából, hogy csak abban az esetben irányozzák elő a munkáltatók hozzájárulását a garanciaintézetek finanszírozásához, ha azt nem biztosítják teljes mértékben az állami hatóságok, amely folytán az említett irányelv rendszerének értelmében az a kapcsolat, amely a munkáltató járulékfizetési kötelezettsége és a garanciaalap intézkedése között létezhet, egyáltalán nem szükségszerű.

69 Végül meg kell jegyezni, hogy a jelen esetben – és amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik – annak a körülménynek a fényében határozhatott görög tagállami bíróság a saját jogszabályai alapján a Panagia Malta fizetésképtelenségéről, hogy e társaság tényleges székhelye e tagállamban volt. Márpedig, amint azt a főtanácsnok az indítványának 60. pontjában megjegyezte, önmagában annak a körülménynek, hogy a görög állam vagy nem írta elő adott esetben a jogszabályaiban, hogy az ilyen társaság köteles járulékokat fizetni, vagy nem intézkedett afelől, hogy e társaság tiszteletben tartsa az említett jogszabályokból folyó kötelezettséget, nem lehet az a következménye, hogy megfosztja az érintett munkavállalókat a 80/987 irányelv által bevezetett védelemtől.

70 Ez utóbbi tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az említett irányelv 5. cikkének c) pontja kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a garanciaintézetek fizetési kötelezettségei függetlenek a finanszírozáshoz történő hozzájárulás kötelezettségének teljesítésétől.

71 A fentiek összességére figyelemmel azt kell válaszolni az első kérdésre, hogy a 80/987 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy – ezen irányelv 1. cikke (2) bekezdésének esetleges alkalmazásának kikötésével – azoknak a tengerészeknek, akik valamely tagállam lakosai, és akikkel ebben a tagállamban szerződött valamely harmadik államban létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező olyan társaság, amelynek azonban a tényleges székhelye az említett tagállamban található, abból a célból, hogy munkavállalókként dolgozzanak az e társaság tulajdonában lévő és az említett harmadik állam lobogója alatt közlekedő, tengeri körutazást végző hajó fedélzetén olyan munkaszerződés alapján, amely ugyanezen harmadik állam jogát jelöli ki alkalmazandó jogként, lehetővé kell tenni, hogy miután az említett társaságot az érintett tagállam bírósága fizetésképtelennek nyilvánította ez utóbbi tagállam joga szerint, az ugyanezen társasággal szemben fennálló munkabér-követeléseiket illetően az említett irányelv által előírt védelemben részesüljenek.

A második kérdésről

72 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 80/987 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan helyzetben lévő munkavállalókat illetően, mint amilyenben az alapeljárás alperesei vannak, az e rendelkezés értelmében vett „ezen irányelvből származó védelemmel azonos[nak]” minősül az olyan védelem, mint amilyet a 1220/1981 törvény 29. cikke ír elő arra az esetre, ha tengerészeket hagynak magukra külföldön.

73 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 80/987 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében a „tagállamok ezen irányelv hatályából kivételes esetekben kizárhatják a munkavállalók bizonyos kategóriáinak követeléseit a munkavállalók munkaszerződésének vagy munkaviszonyának sajátos jellege miatt, vagy egyéb garanciák olyan formáinak fennállása esetén, amelyek a munkavállalónak az ezen irányelvből származó védelemmel azonos védelmet nyújtanak”, és az érintett munkavállalók kategóriáinak jegyzékét az említett irányelv melléklete tartalmazza.

74 E jegyzéknek a „Más garanciaformákkal rendelkező munkavállalók[ra]” vonatkozó II. pontja a Görög Köztársaságot illetően a tengerjáró hajók legénységét foglalja magában.

75 Egyébiránt, amint azt a Bíróság már kimondta, mind a 80/987 irányelv céljából, amely valamennyi munkavállaló minimális védelmi szintjének biztosítására irányul, mind a 2. cikkének (1) bekezdése által előírt lehetséges kivétel rendkívüli jellegéből az következik, hogy e rendelkezés értelmében véve csak olyan védelem minősülhet „azonosnak”, amely, bár egy olyan rendszeren alapul, amelynek részletes szabályai eltérnek a 80/987 irányelv által előírt szabályoktól, biztosítja a munkavállalóknak az ezen irányelv által meghatározott alapvető garanciákat (Bizottság kontra Görögország ítélet, C-53/88, EU:C:1990:380, 19. pont).

76 Ami az 1220/1981 törvény 29. cikkét illeti, meg kell jegyezni, hogy amint azt a kérdést előterjesztő bíróság a kérdésében hangsúlyozza, az említett rendelkezés szerint bevezetett védelem csupán abban az esetben lép életbe, ha a tengerészeket magukra hagyják külföldön, és nem azáltal – amint azt a 80/987 irányelv megköveteli –, hogy a munkáltató fizetésképtelenné válik.

77 Márpedig e tekintetben meg kell állapítani, hogy a munkáltató lehet a 80/987 irányelv értelmében véve fizetésképtelen, anélkül, hogy ugyanakkor az általa szerződtetett tengerészeket egyébiránt magukra hagynák külföldön az említett nemzeti rendelkezések szerinti körülmények között.

78 Ebből következően az ilyen, az alapügyben szóban forgó munkavállalók helyzetével pontosan egyező helyzetben ugyanezen rendelkezések nem írják elő a munkavállalók részére a fennálló követeléseik kifizetését, amely garancia pedig – amint az többek között az említett irányelv első preambulumbekezdéséből kitűnik – ezen irányelv alapvető célkitűzésének minősül (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Görögország ítélet, C-53/88, EU:C:1990:380, 20. pont).

79 Ilyen körülmények között a vizsgált nemzeti rendelkezés nem biztosít a 80/987 irányelvből eredő védelemmel azonos védelmet azon munkavállalóknak, akik olyan helyzetben vannak, mint az alapeljárás alperesei.

80 Ennélfogva azt kell válaszolni a második kérdésre, hogy a 80/987 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan helyzetben lévő munkavállalókat illetően, mint amilyenben az alapeljárás alperesei vannak, nem minősül az e rendelkezés értelmében vett „ezen irányelvből származó védelemmel azonos[nak]” az olyan védelem, mint amilyet a 1220/1981 törvény 29. cikke ír elő arra az esetre, ha tengerészeket hagynak magukra külföldön.

A költségekről

81 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A munkáltató fizetésképtelensége esetén a munkavállalók védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1980. október 20-i 80/987/EGK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy – ezen irányelv 1. cikke (2) bekezdésének esetleges alkalmazásának kikötésével – azoknak a tengerészeknek, akik valamely tagállam lakosai, és akikkel ebben a tagállamban szerződött valamely harmadik államban létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező olyan társaság, amelynek azonban a tényleges székhelye az említett tagállamban található, abból a célból, hogy munkavállalókként dolgozzanak az e társaság tulajdonában lévő és az említett harmadik állam lobogója alatt közlekedő, tengeri körutazást végző hajó fedélzetén olyan munkaszerződés alapján, amely ugyanezen harmadik állam jogát jelöli ki alkalmazandó jogként, lehetővé kell tenni, hogy miután az említett társaságot az érintett tagállam bírósága fizetésképtelennek nyilvánította ez utóbbi tagállam joga szerint, az ugyanezen társasággal szemben fennálló munkabér-követeléseiket illetően az említett irányelv által előírt védelemben részesüljenek.**

2) **A 80/987 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan helyzetben lévő munkavállalókat illetően, mint amilyenben az alapeljárás alperesei vannak, nem minősül az e rendelkezés értelmében vett „ezen irányelvből származó védelemmel azonos[nak]” az olyan védelem, mint amilyet a pireuszi kikötő üzemeltetőjére vonatkozó jogi szabályozást kiegészítő és módosító 1220/1981. törvény 29. cikke ír elő arra az esetre, ha tengerészeket hagynak magukra külföldön.**

Aláírások